

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain sekä koulutuskorvauksesta annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia sekä koulutuskorvauksesta annettua lakia. Ehdotetut muutokset liittyvät työttömyysvakuutusmaksujen perinnässä sovellettavan ennakkomallin kumoamiseen. Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa säädettyä työttömyysvakuutusmaksujen perintämenettelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että se perustuisi pelkästään toteutuneeseen palkanmaksuun, eikä laissa olisi enää mahdollisuutta ennakolliseen työttömyysvakuutusmaksujen perintään.

Koulutuskorvauksesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että pienimmän perittävän ja palautettavan maksun määrä olisi viittauksen johdosta 10 euroa. Lisäksi ehdotetaan tehtäväksi muita teknisluonteisia korjauksia.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1.1.2021.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	3
2.1 Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta	3
2.2 Laki koulutuksen korvaamisesta	4
3 Tavoitteet	5
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	5
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	5
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	5
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	7
6 Lausuntopalaute	7
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	7
7.1 Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta	7
7.2 Laki koulutuksen korvaamisesta	9
8 Voimaantulo	10
9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	10
LAKIEHDOTUKSET	12
1. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	12
2. Laki koulutuksen korvaamisesta annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta	14
LIITE	15
RINNAKKAISTEKSTIT	15
1. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	15
2. Laki koulutuksen korvaamisesta annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta	22

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Esitystä ehdotettaviksi muutoksiksi ryhdyttiin valmistelemaan sosiaali- ja terveysministeriössä Työllisyysrahaston tekemän aloitteen pohjalta. Ehdotettavilla muutoksilla nähtiin mahdolliseksi yksinkertaistaa työttömyysvakuutusmaksujen perinnässä noudatettavaa menettelyä ja lainsäädäntöä siirtymällä kahdesta vaihtoehtoisesta perintätavasta yhteen menettelyyn, jota kaikki työnantajat noudattaisivat. Perintämenettelyä uudistettiin edellisen kerran vuoden 2019 alusta lukien. Uudistus liittyi tulorekisterin käyttöön ottamiseen. Työttömyysvakuutusmaksujen perintä on perustunut toteumamalliin, jossa työttömyysvakuutusmaksut määrätään neljä kertaa vuodessa tulorekisteriin ilmoitettujen toteutuneiden palkkatietojen perusteella tai ennakkomaksuun ja vuoden päätyttyä määrättävään lopulliseen työttömyysvakuutusmaksuun, ja mahdollisesti perittävään tasausmaksuun tai ennakonpalautukseen. Ennakkomallin käyttö on jäänyt hyvin vähäiseksi.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta

Työttömyysvakuutusmaksujen perinnässä noudatettavasta menettelystä säädetään työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 7 luvussa. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan työttömyysvakuutusmaksu on mahdollista maksaa Työllisyysrahastolle kahdella erilaisella menettelytavalla, ennakkomaksumenettelyn tai jälkikäteen laskutettavan menettelyn, toteumamallin kautta. Toteumamalli otettiin käyttöön, kun työttömyysvakuutusmaksujen perintää uudistettiin tulorekisterin käyttöönoton johdosta vuonna 2019. Uudistettuun järjestelmään ennakkomallin järjestelmätoiminnot rakennettiin vain välttämättömiltä osin.

Ennakkomaksu menettelynä perustuu ennakkomaksuun ja vuoden päätyttyä määrättävään lopulliseen työttömyysvakuutusmaksuun, ja mahdollisesti perittävään tasausmaksuun tai ennakonpalautukseen. Työnantajan on pyydettävä Työllisyysrahastolta työttömyysvakuutusmaksujen määräämistä enakkona. Pyyntö on tehtävä rahastolle vakuutusvuotta edeltävän marraskuun 15. päivään mennessä tai toiminnan alkaessa kesken vakuutusvuoden ennen ensimmäisen palkkailmoituksen tekemistä tulorekisteriin. Maksutapaa voidaan muuttaa seuraavan vakuutusvuoden alusta lukien ja maksutavan muutosta tulisi pyytää viimeistään vakuutusvuotta edeltävän marraskuun 15. päivään mennessä.

Työllisyysrahasto määrää työnantajan tulevaa vuotta koskevan työttömyysvakuutusmaksun ennakon joulukuussa, työttömyysvakuutusmaksujen vahvistamisen jälkeen, ensisijaisesti työnantajan tulorekisteriin ilmoittamien, määräämistä välittömästi edeltävien kahdentoista kuukauden 19 a §:n mukaisen palkkasumman perusteella. Työnantaja voi kuitenkin myös ilmoittaa palkkasumman työttömyysvakuutusmaksun määräämisen perusteeksi. Rahasto voi määrätä ennakon myös lyhyemmässä ajassa tulorekisteriin kertyneiden tulotietojen tai arvioimalla määrätyn työttömyysvakuutusmaksun perusteella.

Työttömyysvakuutusmaksu jaetaan ennakkomenettelyssä neljään yhtä suureen maksuerään, ja erien maksupäivät ovat kunkin vuosineljänneksen alussa. Sama koskee työttömyysvakuutusmaksujen osalajeja kuten palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua. Ennakkomaksumenettelyssä maksun perusteena olevaa palkkasummaa voidaan työnantajan aloitteesta muuttaa kesken maksuvuoden. Työnantajan ilmoituksen perusteella palkkasummaa ei kuitenkaan pienennetä alle sen palkkasumman, jonka työnantaja tulorekisterin tietojen mukaan on jo maksanut.

Omasta aloitteestaan rahasto voi muuttaa ennakomenettelyn palkkasummaa silloin, jos on ilmeistä, että työnantaja on ilmoittanut liian pienen palkkasumman tarkoituksenaan välttää työttömyysvakuutusmaksujen ennakoiden maksamiselta. Lopullista maksua määrittäessä rahasto saa päättynyttä vuotta koskevan palkkasummatiedon tulorekisteristä heti sen jälkeen, kun joulukuun viimeisen päivän palkanmaksua koskevat tiedot on tallennettu tulorekisteriin.

Tulorekisteri muutti Työllisyysrahaston tapaa saada tulotietoja ja muita työttömyysvakuutusmaksujen määrittämisessä tarvittavia tietoja. Tulotietojärjestelmän käyttöönoton myötä tulotiedot ilmoitetaan tulorekisteriin yksilöityinä maksajittain ja tulonsaajittain. Työnantaja ilmoittaa tulorekisteriin palkansaajittain henkilötunnuksella yksilöityinä maksamansa palkat pääasiassa viiden päivän kuluessa palkanmaksusta.

Tulorekisteri otettiin käyttöön 1.1.2019. Samassa yhteydessä otettiin käyttöön uusi työttömyysvakuutusmaksujen perintämenettely, joka perustuu toteutuneeseen palkanmaksuun. Työnantajat ovat saaneet valita joko ennakkomallin tai niin kutsutun toteumamallin. Oletuksena työnantajat ovat olleet toteumamallissa ja erillisellä ilmoituksella ennakkomallissa. Yli 99 prosenttia työnantajista on valinnut toteumamallin. Ennakkomallin valinneita asiakkaita on ollut 82 vuonna 2019 ja 63 vuonna 2020. Ennakkomallia käyttää käytännössä yksi työnantajakonserni, joka koostuu reilusta 60 yhtiöstä.

Ennakomenettelyn kautta on maksettu siten vain noin 0,35 prosenttia työttömyysvakuutusmaksuista ja sitä on käyttänyt vain noin yksi prosentti työnantajista. Suurin osa Työllisyysrahaston asiakkaista käyttää toteumamallia, jossa maksut määrätään jälkikäteen toteutuneen palkkasumman perusteella. Ei voida pitää perusteltuna eikä hallinnollisesti järkevänä tai kustannustehokkaana ylläpitää rinnakkain kahta perintämallia tilanteessa, jossa toista mallia ei juurikaan Työllisyysrahaston asiakkaiden taholta hyödynnetä.

2.2 Laki koulutuksen korvaamisesta

Koulutuksen korvaamisesta säädetään koulutuksen korvaamisesta annetussa laissa (1140/2013). Lain tarkoituksena on parantaa työnantajan mahdollisuuksia järjestää työntekijöilleen heidän ammatillista osaamistaan kehittävää koulutusta. Lakia sovelletaan koulutuksesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen (koulutuskorvaus) työnantajalle, jolla ei ole oikeutta koulutusvähennykseen elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 56 §:n 6 momentin tai maatilatalouden tuloverolain (543/1967) 10 f §:n 6 momentin perusteella. Lakia ei kuitenkaan sovelleta eduskunnan kansliaan, tasavallan presidentin kansliaan, eduskunnan oikeusasiamiehen kansliaan, valtionalouden tarkastusvirastoon, Suomen Pankkiin eikä Kansaneläkelaitokseen. Lakia ei sovelleta myöskään kotitaloustyönantajiin. Koulutuskorvauksesta annetun lain 8 §:ssä säädetään menettelystä haettaessa koulutuskorvausta Työllisyysrahastolta. Työnantaja hakee koulutuskorvausta Työllisyysrahastolta erillisellä hakemuksella. Työllisyysrahasto antaa päätöksen koulutuskorvauksen määrästä. Koulutuskorvaus vähennetään työnantajalle määrätystä työttömyysvakuutusmaksusta tai maksetaan suoraan työnantajalle.

Tulorekisterin käyttöönoton myötä työnantajien tekemien palkkatietojen korjausten määrä on kasvanut merkittävästi. Tulorekisteriin saatetaan tehdä paljon pieniäkin korjauksia. Jos työnantaja muuttaa tulorekisteriin ilmoittamia tietojaan niin, että työttömyysvakuutusmaksun perusteena oleva palkkasumma muuttuu, myös koulutuskorvauksen perusteena käytettävä palkkakustannus muuttuu. Pienet palkkatietojen korjaukset ovat aiheuttaneet merkittävän määrän pieniä alle 10 euron muutoksia koulutuskorvaukseen. Osa muutoksista on ollut maksetun koulutuskorvauksen takaisinperintää ja osa maksettavia koulutuskorvauksia. Vuosittain koulutuskorvaushakemuksia käsitellään noin 650 kappaletta. Näiden noin 650 koulutuskorvaushakemuksen lisäksi on tämän vuoden aikana muodostunut noin 150–200 kappaletta alle 10 euron palautusta

tai veloitusta tulorekisteriin tehtyjen palkkatietojen korjausten perusteella. Pienet palautukset ja laskut lisäävät työnantajan hallinnollista taakkaa. Työnantajalle voi syntyä pienen koulutuskorvauksen käsittelystä suuremmat kulut, kuin maksettu korvaus on ollut.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on yksinkertaistaa työttömyysvakuutusmaksujen perintään liittyvää menettelyä Työllisyysrahastossa ja selkeyttää perintää koskevaa lainsäädäntöä. Lisäksi tavoitteena on vähentää Työllisyysrahastossa tehtävää hallinnollista työtä ja rationalisoida rahaston toimintaa. Koulutuskorvausten osalta tavoitteena on rationalisoida korvausten palautusmenettelyä siten, että alle 10 euron palautuksista luovuttaisiin.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Ennakkomaksumenettely ehdotetaan poistettavaksi laista. Ennakkomallin käyttö on ollut erittäin vähäistä. Ennakkomenettelyn kautta maksetaan vain noin 0,35 prosenttia työttömyysvakuutusmaksuista ja sitä on käyttänyt vain noin yksi prosentti työnantajista. Suurin osa Työllisyysrahaston asiakkaista käyttää ns. toteumamallia, jossa maksut määrätään jälkikäteen toteutuneen palkkasumman perusteella. Kahden erillisen maksujen perintätavan ylläpito lisää Työllisyysrahastossa tehtävää työtä ja aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia. Ennakkomallista luopuminen myös helpottaisi rahaston järjestelmien ja prosessien suunnittelua.

Koulutuskorvausten osalta ehdotetaan luovuttavaksi korvausten palautuksista, jos ne ovat alle 10 euron suuruisia. Koulutuskorvauksesta annettua lakia ehdotetaan siten muutettavaksi niin, että lisätään viittaus työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 21 f §:ssä säädettyyn pienimmän perittävän ja palautettavan maksun rajaan.

Pienimmän perittävän ja palautettavan maksun rajaa sovellettiin koulutuskorvaukseen soveltuvien osien tulorekisterin käyttöönottoa, mutta pykäläviittaus jäi tekemättä lakia koulutuksen korvaamisesta uudistettaessa tulorekisterin käyttöönoton vuoksi vuodelle 2019. Pienet palautukset ja laskut lisäävät tarpeettomasti kustannuksia ja hallinnollista taakkaa työnantajilla. Alle 10 euron laskun tai palautuksen käsittely voi aiheuttaa työnantajalle enemmän kustannuksia, kuin saatava koulutuskorvaus edes on. Pienimmän perittävän ja palautettavan maksun rajalla ei ole tarkoitus muuttaa olennaisesti aiempaa voimassa ollutta käytäntöä.

Lisäksi ehdotetaan kumottavaksi viittaukset ennakkomalliin ja tehtäväksi muita teknisluonteisia korjauksia koulutuskorvauksesta annetun lain 9 §:ssä oleviin pykäläviittauksiin.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Muutoksen vaikutukset työttömyysvakuutusmaksun maksajille olisivat vähäiset, koska ennakkomaksumenettelyä käyttää vain hyvin vähäinen määrä rahaston asiakkaita. Työllisyysrahastossa ennakkomallin poistuminen käytöstä vähentäisi hallinnollista työtä ja aikaansaisi jonkin verran säästöä hallintokuluissa. Toisaalta mallin poistaminen aiheuttaisi kertaluonteisia kuluja järjestelmämuutosten johdosta.

Karkea arvio ennakkomallin ylläpidon kaikista kustannuksista vuonna 2020 on arviolta 25 000 euroa. Ennakkomalli ei siis ole euromääräisesti kallis ylläpitää, mutta aiheuttaa rahastolle paljon

piilokustannuksia, koska ennakkomalli pitää ottaa huomioon järjestelmäkehityksessä ja ohjeistuksessa. Koska mallin ylläpito tuottaa paljon piilokustannuksia, on tarkan kustannusarvion tekeminen vaikeaa.

Ennakkomalli tuottaa kustannuksia erityisesti päätösten ja oikaisupäätösten manuaalisen käsittelyn ja koronlaskennan vuoksi. Lisäksi ennakkomallin tekninen ylläpito lisää järjestelmäkustannuksia. Ennakkomalli pitää ottaa huomioon prosessien ja järjestelmien suunnittelussa ja kehityksessä, ja näin ollen se tuottaa lisätyötä niin analyytikoille, sisältövastaaville, tuoteomistajille kuin järjestelmäkehittäjillekin. Päätösten, ohjeiden ja muiden kirjepohjien ylläpidossa tulee ottaa huomioon aina kahden eri mallin ominaisuudet ja päivitystarpeet. Ennakkomallilla on myös erilaiset analyysitarpeet ja erilaisen luonteensa vuoksi ohjeistuksessa on aina huomioitava kaksi eri tavoin toimivaa mallia. Ohjeistuksien osalta on ylläpidettävä sekä sisäisiä ohjeita ja koulutuksia että asiakkaille esillä olevaa ohjeistusta ja tiedotusta nettisivuilla sekä uutiskirjeissä. Ennakoasiakkaille joudutaan mahdollisissa erikoistilanteissa tekemään erillisiä ja usein työläitä ratkaisuja, koska kaikkia automaattisia tai muita käsittelyä tukevia toimintoja ei ole ollut kustannussyistä kannattavaa rakentaa ennakkomalliin.

Tällä hetkellä ennakkomallin piirissä on hyvin vähän työnantajia ja odotuksena on pikemminkin ennakkomallin suosion väheneminen kuin kasvaminen. Jos työnantajia tulisi ennakkomallin käyttäjiksi merkittävästi lisää, olisi se rahastolle ongelmallista, koska ennakkomallin asiakkaat käsitellään manuaalisesti. Lopulliset työttömyysvakuutusmaksut korkoineen lasketaan ja tarkistetaan manuaalisesti, mikä sitoo ainakin kahta palveluasiantuntijaa. Käsittelytoimenpiteet ovat henkilöriippuvaisia, mikä on oma riskitekijänsä. Asiakaspalvelussa kaikkien palveluasiantuntijoiden tulee kuitenkin osata neuvota ennakkomallia koskevat perusasiat. Jos ennakkomallissa olisi paljon asiakkaita, rahaston tulisi rakentaa ennakkomallin käsittelyä koskevat järjestelmäominaisuudet loppuun, mikä olisi huomattavan työstä toteuttaa.

Esityksellä ei ole vaikutusta työttömyysvakuutusmaksujen määräytymiseen. Sillä ei myöskään ole vaikutusta Työllisyysrahaston rahoituksen kokonaiskertymään eikä se muuta rahoitussuhteita eri rahoittajaosapuolten välillä. Esityksellä ei myöskään ole vaikutusta Työllisyysrahaston rahoittamien etuusmenojen määrään tai siihen, miten Työllisyysrahaston menot, sen omia hallintokuluja lukuun ottamatta, muodostuvat tai miten Työllisyysrahaston rahoitusosuudet ansio-
päivärahasta ja muut sille rahoitettavaksi säädetty velvoitteet maksetaan.

Ennakkomallissa olevien 63 työnantajan ennakkopalkkasumma vuodelle 2020 on 115 390 000,00 euroa ja työttömyysvakuutusmaksun ennakko on 2 630 780,91 euroa. Vuodelta 2019 työttömyysvakuutusmaksuja kertyi ennakkomenettelystä yhteensä 9 358 635,28 euroa. Yhteensä vuodelta 2019 työttömyysvakuutusmaksutulot olivat 2 649 463 859 euroa. Näin ollen vuonna 2019 ennakkolisessa perintämenettelyssä olleilta työnantajilta kertyi noin 0,35 % työttömyysvakuutusmaksujen kokonaismaksukertymästä. Lisäksi havaitaan, että vuonna 2020 ennakkomallissa on vähemmän asiakkaita ja odotettavissa olevaa maksutuloa kuin vuonna 2019. Jos kaikki työnantajat olisivat olleet toteutumamallissa olisi se tarkoittanut sitä, että maksun kertymä olisi ollut yhtä suuri, mutta maksut olisi suoritettu Työllisyysrahastolle keskimäärin kolme tai neljä kuukautta myöhemmin. Näin ollen esityksellä ei ole vaikutuksia julkiseen talouteen.

Ennakkomallin mukainen työttömyysvakuutusmaksujen perintämalli on maksamisen suhteen etupainotteinen siten, että työttömyysvakuutusmaksuja maksetaan ennakkoon arvioitun palkkasumman perusteella ennen kuin palkkoja on maksettu ja työnantaja maksaa myös palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun ennakkona. Käytännössä työnantaja joutuu rahoittamaan palkansaajan maksuosuutta palkanmaksuun ja pidätykseen asti. Siten ennakkomalli sitoo yritysten pääomia enemmän suhteessa toteutumamalliin.

Toteumamallin etuna on, että se perustuu maksettuun palkkaan ja sen täsmäyttäminen kirjanpitoon sekä oikeellisuuden tarkistaminen onnistuu työnantajalta huomattavasti nykyistä helpommin, joka tällöin jokaisen vuosineljänneksen jälkeen täsmäisi maksettuun palkkaan. Ennakkomallissa täsmäytys onnistuu nykyisen kaltaisesti vasta vakuutusvuoden päätyttyä. Koska suurin osa työnantajista on jo toteumamallissa, ei ehdotetulla muutoksella olisi merkitystä kuin arviolta yhden konsernin maksuihin. Tämäkin konserni on harkinnut siirtymistä toteumamalliin vuoden 2021 alusta alkaen.

Esitetyt muutokset eivät vaikuta siihen, kuinka Työllisyysrahasto tilittää työttömyysvakuutusmaksun tuotolla rahoitettavia osuuksia työttömyyskassoille, Kansaneläkelaitokselle, Eläketurvakeskukselle ja muille tahoille joiden toimintaa Työllisyysrahasto lakisääteisesti rahoittaa.

Ehdotetut muutokset aiheuttavat muutoksia Työllisyysrahaston prosesseihin sekä tietojärjestelmiin. Tietojärjestelmien muutoksesta aiheutuu kertaluontoinen kuluerä. Ennakkomallin poisto tulisi kuitenkin yksinkertaistamaan, tehostamaan ja tekemään Työllisyysrahaston prosesseista kustannustehokkaampia jo heti vuoden 2021 aikana. Ennakkomallista luopumisella pystyttäisiin yksinkertaistamaan käsittelijöiden ohjeistusta ja järjestelmän toimintoja. Tietojärjestelmän yksinkertaistamisella voi olla tulevaisuudessa tapahtuvien muutosten näkökulmasta merkittävä hyöty, kun ylläpidettäviä toimintoja ja laskentamalleja on vähemmän. Ennakkomallin käsittely on ollut henkilöriippuvaista, mistä luopuminen vähentäisi toimeenpanoon liittyviä riskejä. Rahasto pystyisi kohdistamaan resursseja tuottavampaan tekemiseen. Lisäksi asiakkaille tarjottava ohjeistus olisi yksinkertaisempaa. Muutos olisi Työllisyysrahaston toimeenpanon ja järjestelmän ylläpidettävyyden kannalta positiivinen.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Vaihtoehtona ehdotettavalle ennakkomenettelystä luopumiselle olisi säilyttää edelleen kaksi erillistä menettelytapaa työttömyysvakuutusmaksujen perinnässä. Ennakkomaksuun ja vuoden päätyttyä määrättävään lopulliseen työttömyysvakuutusmaksuun, ja mahdollisesti perittävään tasausmaksuun tai ennakonpalautukseen perustuvaa ennakkomallia on käytetty hyvin vähän, eikä voida pitää perusteltuna eikä hallinnollisesti järkevänä tai kustannustehokkaana ylläpitää rinnakkain kahta perintämallia tilanteessa, jossa toista mallia ei juurikaan Työllisyysrahaston asiakkaiden taholta hyödynnetä.

6 Lausuntopalaute

Esityksestä on pyydetty lausunto seuraavilta tahoilta: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Kunnallinen työmarkkinalaitos KT, Suomen Yrittäjät ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry, Akava ry, verohallinto, valtiovarainministeriö ja Työllisyysrahasto. Ne tahot, jotka ovat antaneet esityksestä lausunnon, ovat kannattaneet ehdotettavia muutoksia eivätkä ole esittäneet muutoksia esitykseen.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki työttömyyssetuuksien rahoituksesta

7 luku Maksu- ja perintämenettely

21 §. Maksujen määrääminen ja perintä. Pykälässä säädetään työttömyysvakuutusmaksujen perinnässä noudatettavista vaihtoehdoista. Pykälän 2 momentti sisältää säännökset ennakkomenettelystä työttömyysvakuutusmaksujen perinnässä. Momentin mukaan Työllisyysrahasto voi

työnantajan tekemästä pyynnöstä määrätä työttömyysvakuutusmaksun maksettavaksi ennakkona. Momentti ehdotetaan kumottavaksi, koska enakkomenettelystä ehdotetaan luovuttavan työttömyysvakuutusmaksujen perinnän vaihtoehtona. Pykälän nykyisen 3 momentin sisältö pysyisi ennallaan, mutta 3 momentista tulisi pykälän uusi 2 momentti ja 4 momentista pykälän 3 momentti. Pykälän 3 momentiksi siirtyvään pykälän 4 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi enakkomenettelyn poistamisesta aiheutuva tekninen muutos. Pykälän 4 ja 5 momenteiksi ehdotetaan siirrettäväksi kumottavan 21 b §:n 3 ja 4 momentti, joissa säädetään menettelystä tilanteissa, joissa työttömyysvakuutusmaksu on jäänyt määräämättä sekä tilanteista, joissa Työllisyysrahasto voi määrätä työttömyysvakuutusmaksun ennen yritystoiminnassa tapahtunutta järjestelyä vallinneen tilanteen mukaan, jos järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää työttömyysvakuutusmaksua koskevia säännöksiä. Momenttien sisältö pysyisi ennallaan.

21 a §. Ennakon määrääminen ja muuttaminen. Pykälä sisältää säännökset työttömyysvakuutusmaksujen perinnän enakkomenettelyssä noudatettavista menettelytavoista. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi kokonaisuudessaan, koska enakkomenettelystä työttömyysvakuutusmaksujen perinnässä ehdotetaan luovuttavan. Enakkomallin käyttö on ollut erittäin vähäistä. Enakkomenettelyn kautta maksetaan vain noin 0,35 prosenttia työttömyysvakuutusmaksuista ja sitä on käyttänyt vain noin yksi prosentti työnantajista. Suurin osa Työllisyysrahaston asiakkaista käyttää ns. toteumamallia, jossa maksut määrätään jälkikäteen toteutuneen palkkasumman perusteella. Kahden erillisen maksujen perintätavan ylläpito lisää Työllisyysrahastossa tehtävää työtä ja aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia. Enakkomallista luopuminen myös helpottaisi rahaston järjestelmien ja prosessien suunnittelua.

21 b §. Työttömyysvakuutusmaksun määrääminen. Pykälässä säädetään työttömyysvakuutusmaksun määräämisestä. Pykälän 1 ja 2 momentti koskevat ainoastaan enakkomenettelyssä määrättäviä työttömyysvakuutusmaksuja, joten ne jäävät tarpeettomiksi enakkomenettelystä luovuttaessa. Pykälän 3 ja 4 momenttien säännökset koskevat myös toteumamenettelyssä määrättäviä työttömyysvakuutusmaksuja. Pykälän 3 ja 4 momenteissa olevat säännökset ehdotetaan siirrettäviksi 21 §:ään, minkä johdosta tämä pykälä ehdotetaan kumottavaksi kokonaisuudessaan.

21 c §. Työttömyysvakuutusmaksun määrääminen arvioimalla. Pykälässä säädetään työttömyysvakuutusmaksun määräämisestä arvioimalla. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi enakkomenettelystä luopumisesta aiheutuvia teknisiä muutoksia pykäläviittauksiin. Pykälän 2 momentissa säädetään tilanteista, joissa Työllisyysrahasto voi omasta aloitteestaan muuttaa määrättyä ennakkoa ja määrätä uuden ennakon arvioimalla, jos työnantaja on ilmoittanut ennakkopalkkasumman liian pieneksi ilmeisenä tarkoituksenaan kiertää työttömyysvakuutusmaksua koskevia säännöksiä työttömyysvakuutusmaksujen välttämiseksi. Enakkomenettelystä luopumisen johdosta momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

21 d §. Maksujen erääntyminen. Pykälä sisältää asetuksenantovaltuutuksen. Pykälässä säädetään, että työttömyysvakuutusmaksujen erääntymisestä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella. Asetuksenantovaltuutus ehdotetaan kumottavaksi. Työttömyysvakuutusmaksujen erääntymistä koskeva säännös ehdotetaan siirrettäväksi lain tasolle tähän pykälään. Työttömyysvakuutusmaksut erääntyisivät 21 päivän kuluttua maksun lähettämisestä.

21 e §. Työttömyysvakuutusmaksun ja enakonpalautuksen korko. Pykälässä säädetään työttömyysvakuutusmaksun ja enakonpalautuksen korosta. Enakkomenettelystä luopumisen johdosta pykälä ehdotetaan kumottavaksi kokonaisuudessaan.

21 g §. Työttömyysvakuutusmaksujen perintään liittyvä tarkastusoikeus. Pykälässä säädetään Työllisyysrahaston oikeudesta tarkastaa työnantajan asiakirjoista tietojenantovelvollisuuden

piiriin kuuluvien tietojen oikeellisuus. Pykälän 1 momentissa viitataan lain 21 b §:n 4 momenttiin, jonka sisältämät säännökset ehdotetaan siirrettäväksi 21 §:n 5 momenttiin. Viittaus 21 b §:n 4 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi 21 §:n 5 momenttiin.

21 j §. *Maksujen ulosottokelpoisuus.* Pykälässä säädetään maksujen ulosottokelpoisuudesta. Pykälässä viitataan kumottavaksi ehdotettuun 21 e §:ään. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi viittaus kumottavaksi ehdotettuun 21 e §:ään.

21 k §. *Koron laskeminen työttömyysvakuutusmaksun määrän muuttuessa.* Pykälässä säädetään koron laskemisesta työttömyysvakuutusmaksun määrän muuttuessa. Ennakkomenettelystä luopumisen johdosta pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

9 luku. Erinäisiä säännöksiä

26 §. *Maksujen vanhentuminen.* Pykälän 1 momentissa säädetään aiheettomasti suoritetun työttömyysvakuutusmaksun ja ennakon palautuksen vanhentumisesta. Ennakkomenettelystä luopumisen johdosta momentin viittaus ennakkoon ehdotetaan poistettavaksi. Lisäksi momentissa olevan lakiviittauksen sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi.

7.2 Laki koulutuksen korvaamisesta

8 §. *Menettely haettaessa koulutuskorvausta Työllisyysrahastolta.* Pykälässä säädetään menettelystä, jolla koulutuskorvausta haetaan Työllisyysrahastolta.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaus ennakkomallia koskevaan rahoituslain 21 b §:ään.

9 §. *Rahoituslain soveltaminen.* Pykälässä mainitaan rahoituslain sovellettavat säännökset. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi viittaukset ennakkomallia koskeviin pykäliin.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi viittaus rahoituslain 21 §:ään. Viittauksella 21 §:ään korvattaisiin nykyinen viittaus rahoituslain 21 b §:ään. Rahoituslakiin ehdotettavien muutosten johdosta 21 § sisältäisi koulutuskorvausta koskevan päätöksen tekemiseksi tarpeelliset säännökset valituskelpoisen päätöksen antamisesta, tulorekisteriin ilmoitettujen tietojen käyttämisestä päätöksen perusteena sekä poikkeamisesta hallintolain mukaisesta perusteluvollisuudesta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi viittaus rahoituslain 21 d §:ään. Koska koulutuskorvauspäätöksen oikaisun myötä työnantajalta voidaan periä takaisin koulutuskorvausta, menettelyä selkeyttäisi se, että koulutuskorvauksen osalta voitaisiin soveltaa 21 d §:ssä olevaa maksujen erääntymisestä annettua säännöstä.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi viittaus rahoituslain 21 f §:ään, jossa säädettäisiin pienimmän palautettavan ja perittävän maksun rajasta, joka on 10 euroa. Ehdotetun muutoksen jälkeen rahasto ei hyvittäisi tai veloittaisi alle 10 euron koulutuskorvauksia tai alle 10 euron muutoksia koulutuskorvauksessa. Samaa 10 euron rajaa sovelletaan työttömyysvakuutusmaksuissa. Tällä hetkellä pienimmän perittävän ja palautettavan maksun rajan soveltamisesta ei ole säädetty, vaikka se olisi Työllisyysrahaston näkemyksen mukaan tarkoituksenmukaista. Muutoksella olisi käytännössä vaikutusta vain siihen, että tulorekisteriin tehtävät pienimmät palkkasummien korjaukset eivät aiheuttaisi alle 10 euron palautuksia tai lisäveloituksia oikaisupäätöstepäätöksissä. Rajaa sovellettiin koulutuskorvaukseen ennen tulorekisterin käyttöönottoa, kun koulutuskorvaus oli vielä osa työttömyysvakuutusmaksua koskevaa päätöstä, mutta lakimuutoksen HE 76/2018 yhteydessä viittaus 21 f §:ään jäi tekemättä. Kuitenkaan tarkoituksena ei ollut muuttaa

voimassa ollutta käytäntöä. Tosiasiassa käytäntö muuttui 1.1.2019, kun koulutuskorvaus ei ole ollut enää osa työttömyysvakuutusmaksua koskevaa päätöstä, vaan oma itsenäinen päätöksensä. Näin ollen on perusteltua säätää aiempaa käytäntöä soveltuvin osin vastaavasta rajauksesta pienimpään perittävään ja palautettavaan maksuun. Alle 10 euron summan palauttamisesta ja perimisestä muodostuu sekä rahastolle että työnantajalle hallinnollisia kuluja, jotka voivat ylittää suuruudeltaan varsinaisen perittävän tai palautettavan määrän.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi viittaus rahoituslain 21 j §:ään. Pykälässä säädetään työttömyysvakuutusmaksun suorasta ulosottokelpoisuudesta lain perusteella. Koska koulutuskorvaus on julkisoikeudellinen etuus, olisi tarkoituksenmukaista ja perusteltua, että liikaa maksettu koulutuskorvaus olisi vastaavasti suoraan ulosottokelpoinen saatava. Muutos olisi myös johdonmukainen ottaen huomioon se, että tarkoituksena on soveltaa koulutuskorvausta koskevassa asiassa soveltuvin osin samoja menettelysääntöjä kuin työttömyysvakuutusmaksuja koskevassa asiassa.

Viittaus rahoituslain 23 §:ään ehdotetaan poistettavaksi. Pykälässä säädetään Kansaneläkelaitokselle työttömyysturvan peruspäivärahan rahoitukseen tilitettävästä työttömyysvakuutusmaksun kertymästä. Säännöstä ei asiallisesti voida soveltaa koulutuskorvausta koskevan asian käsittelemisessä.

Ehdotetaan, että viittaukset rahoituslain 24 §:ään sekä 24 a—24 e §:ään poistetaan. Rahoituslain kyseiset säännökset koskevat työnantajan työttömyysturvan omavastuunmaksua. Viittaukset ovat turhia, koska omavastuunmaksua koskevia säännöksiä ei voida soveltaa koulutuskorvausta koskevassa asiassa. Koulutuskorvauksesta säädettyä on ollut tarkoituksena, että koulutuskorvausta koskevassa asiassa sovelletaan samoja menettelysäännöksiä kuin työttömyysvakuutusmaksua koskevassa asiassa. Omavastuunmaksusta on puolestaan omat nimenomaiset säännöksensä, joita ei ole tarkoitettu sovellettavaksi työttömyysvakuutusmaksua tai koulutuskorvausta koskevassa asiassa.

8 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1.1.2021.

9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Ehdotettu laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta on merkityksellinen perustuslain (731/1999) 10 §:n 1 momentin turvaamien yksityiselämän suojan ja henkilötietojen suojan, oikeusturvaa koskevan 21 §:n sekä valtion veroja ja maksuja koskevan 81 §:n kannalta.

Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti pitänyt sekä työnantajan että työntekijän työttömyysvakuutusmaksua valtiosääntöoikeudelliselta luonteeltaan verona (PeVL 17/2007 vp ja PeVL 18/1998 vp). Perustuslain 80 §:n mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista. Perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan valtion verosta säädetään lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysvakuutusmaksujen perintämenettelyä, siten että ennakkomenettelystä luovutaan. Työttömyysvakuutusmaksuvelvollisuuden ja työttömyysvakuutusmaksujen suuruuden perusteita koskevia säännöksiä, joista säädetään rahoituslaissa, ei ehdoteta muutettaviksi. Työllisyysrahaston nykyinen asema ja tehtävät perustuvat työttömyysetuuksien rahoituksesta annettuun lakiin. Työttömyysvakuutusmaksujen perintä siirrettiin

Työllisyysrahastolle 10.10.2012 voimaan tulleella lailla työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (542/2012). Tällöin siirryttiin keskitettyyn järjestelmään, jossa Työllisyysrahasto huolehtii työttömyysvakuutusmaksuilla rahoitettavien etuuksien rahoituksesta, työttömyysvakuutusmaksujen perinnästä ja maksujen oikeellisuuden valvonnasta. Perustuslakivaliokunta piti hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (HE 42/2012 vp) antamassaan lausunnossa (PeVL 15/2012 vp) näiden tehtävien antamista ja sen kautta tapahtuva tehtävien keskittämistä Työllisyysrahastolle perustuslain 124 §:ssä tarkoitetulla tavalla tarpeellisenä tehtävien tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi.

Työttömyysvakuutusmaksujen perintämenettelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että ennakollisesta perintämenettelystä luovutaan. Ehdotus on laadittu ottaen huomioon perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvattu yksityiselämän ja henkilötietojen suoja sekä 21 §:ssä turvattu oikeus oikeusturvaan. Työllisyysrahasto määräisi rahoituslaissa säädettyjen perusteiden mukaisesti työttömyysvakuutusmaksut työnantajan maksettavaksi. Rahaston antamiin päätöksiin olisi mahdollista hakea oikaisua Työllisyysrahastolta ja Työllisyysrahaston antamaan päätöksestä voisi valittaa sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakuntaan ja edelleen vakuutusoikeuteen.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 21 a ja 21 b §, 21 c §:n 2 momentti sekä 21 e ja 21 k §,
 sellaisina kuin ne ovat, 21 a § laeissa 542/2012, 522/2018 ja 1072/2018, 21 b § ja 21 c §:n 2 momentti laissa 1072/2018, 21 e § laeissa 1653/2015, 522/2018 ja 1072/ 2018 sekä 21 k § laissa 973/2016, ja
muutetaan 21 §, 21 c §:n 1 momentti, 21 d §, 21 g §:n 1 momentti, 21 j § ja 26 §n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 21 §, 21 c §:n 1 momentti, 21 d § ja 21 g §:n 1 momentti laissa 1072/2018, 21 j § laissa 1653/2015 ja 26 §:n 1 momentti laissa 542/2012, seuraavasti:

21 §

Maksujen määrääminen ja perintä

Työllisyysrahasto määrää työnantajan työttömyysvakuutusmaksun maksettavaksi neljä kertaa vuodessa työnantajaa kuulematta 19 a §:n mukaisen palkkasumman perusteella noudattaen 4 ja 5 momenttia sekä 18 ja 21 d §:ää. Työllisyysrahasto antaa työttömyysvakuutusmaksusta valituskelpoisen päätöksen, josta käy ilmi tulorekisteriin ilmoitettu palkkasumma ja sen perusteella määräytyvä työttömyysvakuutusmaksu.

Työnantaja vastaa palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun suorittamisesta Työllisyysrahastolle. Työllisyysrahasto määrää ja perii työnantajalta palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun 19 a §:n mukaisen palkkasumman perusteella.

Työllisyysrahasto määrittää 1 ja 2 momentissa tarkoitetut palkkasummat työnantajan tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) mukaiseen tulorekisteriin, jäljempänä tulorekisteri, ilmoittamien tämän lain 19 ja 19 a §:n mukaisten tulotietojen ja muiden ilmoittamien tietojen perusteella. Päätöstä ei tarvitse perustella hallintolaissa (434/2003) säädetyllä tavalla, jos siinä ei poiketa työnantajan tulorekisteriin ilmoittamasta palkkasummasta.

Jos työttömyysvakuutusmaksu on jäänyt määräämättä, Työllisyysrahasto määrää puuttuvan työttömyysvakuutusmaksun maksettavaksi. Päätös on tehtävä kolmen vuoden kuluessa vakuutusvuoden päättymistä seuraavan vuoden alusta.

Työllisyysrahasto voi määrätä työttömyysvakuutusmaksun ennen yritystoiminnassa tapahtunutta järjestelyä vallinneen tilanteen mukaan, jos järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää työttömyysvakuutusmaksua koskevia säännöksiä. Yritystoiminnassa järjestelyjä tehneen työnantajan on esitettävä selvitys siitä, että järjestelyyn ei ole ryhdytty siinä tarkoituksessa, että yritys vapautuisi työttömyysvakuutusmaksusta. Pyytäessään selvitystä yrityksessä tapahtuneesta järjestelystä Työllisyysrahaston on ilmoitettava työnantajalle, että selvityksen antamatta jättäminen ei estä maksun määräämistä.

21 c §

Työttömyysvakuutusmaksun määrääminen arvioimalla

Työllisyysrahasto voi määrätä 18 §:n mukaisen työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun arvioimalla sen estämättä, mitä 21 §:n 1 momentissa säädetään, jos työnantaja ei ole ilmoittanut tulotietojärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettuja tulotietoja tulorekisteriin tai jos työnantajan tulorekisteriin ilmoittamat tulotiedot ovat liian pieniä käytettäessä perusteena Työllisyysrahaston 22 tai 22 a §:n perusteella saamia ja Työllisyysrahaston käytössä olevia muita työnantajan palkanmaksua ja muuta toimintaa koskevia tietoja.

21 d §

Maksujen erääntyminen

Työttömyysvakuutusmaksun eräpäivä on 21 päivän kuluttua maksun lähettämisestä.

21 g §

Työttömyysvakuutusmaksujen perintään liittyvä tarkastusoikeus

Työllisyysrahastolla on oikeus tarkastaa työnantajan asiakirjoista 21 §:n 5 momentin, 22 §:n 1 momentin 3 kohdan, 24 §:n 4 momentin ja 24 c §:n mukaisen tietojenantovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen oikeellisuus.

21 j §

Maksujen ulosottokelpoisuus

Tässä laissa säädetty työttömyysvakuutusmaksu ja 21 i §:n mukainen viivästyskorko ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

26 §

Maksujen vanhentuminen

Työnantajan ja palkansaajan oikeus saada takaisin aiheettomasti suoritettu työttömyysvakuutusmaksu vanhentuu viiden vuoden kuluttua työttömyysvakuutusmaksun maksupäivästä tai työntekijän työttömyysvakuutusmaksun pidätyspäivästä, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkeamisesta säädetään velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 ja 11 §:ssä. Vanhentumisaajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

koulutuksen korvaamisesta annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan koulutuksen korvaamisesta annetun lain (1140/2013) 8 §:n 2 momentti ja 9 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1073/2018, seuraavasti:

8 §

Menettely haettaessa koulutuskorvausta Työllisyysrahastolta

Työllisyysrahasto antaa päätöksen koulutuskorvauksen määrästä. Koulutuskorvaus maksetaan työnantajalle tai hyvitetään rahoituslain 21 §:n mukaan määrättävästä työttömyysvakuutusmaksusta.

9 §

Rahoituslain soveltaminen

Työllisyysrahaston maksamaa koulutuskorvausta koskevaan asiaan sovelletaan, mitä rahoituslain 21, 21 d, 21 f, 21 i, 21 j, 22, 22 a, 22 c—22 g, 24 f, 24 g, 24 i, 26 d ja 26 e §:ssä säädetään työttömyysvakuutusmaksusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 1.10.2020

Pääministeri

Sanna Marin

Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen

1.

Laki**työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 21 a ja 21 b §, 21 c §:n 2 momentti sekä 21 e ja 21 k §,
 sellaisina kuin ne ovat, 21 a § laeissa 542/2012, 522/2018 ja 1072/2018, 21 b § ja 21 c §:n 2 momentti laissa 1072/2018, 21 e § laeissa 1653/2015, 522/2018 ja 1072/ 2018 sekä 21 k § laissa 973/2016, ja
muutetaan 21 §, 21 c §:n 1 momentti, 21 d §, 21 g §:n 1 momentti, 21 j § ja 26 §n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 21 §, 21 c §:n 1 momentti, 21 d § ja 21 g §:n 1 momentti laissa 1072/2018, 21 j § laissa 1653/2015 ja 26 §:n 1 momentti laissa 542/2012, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

21 §

21 §

*Maksujen määrääminen ja perintä**Maksujen määrääminen ja perintä*

Työllisyysrahasto määrää työnantajan työttömyysvakuutusmaksun maksettavaksi neljä kertaa vuodessa työnantajaa kuulematta 19 a §:n mukaisen palkkasumman perusteella noudattaen 18 §:ää, 21 b §:n 3 ja 4 momenttia ja 21 d §:ää. Työllisyysrahasto antaa työttömyysvakuutusmaksusta valituskelpoisen päätöksen, josta käy ilmi tulorekisteriin ilmoitettu palkkasumma ja sen perusteella määräytyvä työttömyysvakuutusmaksu.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, Työllisyysrahasto voi työnantajan tekemästä pyynnöstä määrätä työttömyysvakuutusmaksun maksettavaksi enakkona noudattaen 21 a ja 21 b §:ää. Pyyntö on tehtävä Työllisyysrahastolle vakuutusvuotta edeltävän marraskuun 15 päivään mennessä tai toiminnan alkaessa kesken vakuutusvuoden ennen ensimmäisen palkkatietoilmoituksen tekemistä tulorekisteriin. Maksutapaa voidaan muuttaa seuraavan vakuutusvuoden alusta. Maksutavan muutosta tulee pyytää vakuutusvuotta edeltävän marraskuun 15 päivään mennessä.

Työllisyysrahasto määrää työnantajan työttömyysvakuutusmaksun maksettavaksi neljä kertaa vuodessa työnantajaa kuulematta 19 a §:n mukaisen palkkasumman perusteella noudattaen 4 ja 5 momenttia sekä 18 ja 21 d §:ää. Työllisyysrahasto antaa työttömyysvakuutusmaksusta valituskelpoisen päätöksen, josta käy ilmi tulorekisteriin ilmoitettu palkkasumma ja sen perusteella määräytyvä työttömyysvakuutusmaksu.

Työnantaja vastaa palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun suorittamisesta Työllisyysrahastolle. Työllisyysrahasto määrää ja perii työnantajalta palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun 19 a §:n mukaisen palkkasumman perusteella.

Työllisyysrahasto määrittää 1 ja 2 momentissa tarkoitetut palkkasummat työnantajan tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) mukaiseen tulorekisteriin, jäljempänä tulorekisteri, ilmoittamien tämän lain 19 ja 19 a §:n mukaisten tulotietojen ja muiden ilmoittamien tietojen perusteella. Päätöstä ei tarvitse perustella hallintolaissa (434/2003) säädetyllä

Voimassa oleva laki

Työnantaja vastaa palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun suorittamisesta Työllisyysrahastolle. Työllisyysrahasto määrää ja perii työnantajalta palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun 19 a §:n mukaisen palkkasumman perusteella.

Työllisyysrahasto määrittää 1—3 momentissa tarkoitetut palkkasummat työnantajan tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) mukaiseen tulorekisteriin, jäljempänä tulorekisteri, ilmoittamien tämän lain 19 ja 19 a §:n mukaisten tulotietojen ja muiden ilmoittamien tietojen perusteella. Päätöstä ei tarvitse perustella hallintolaissa (434/2003) säädetyllä tavalla, jos siinä ei poiketa työnantajan tulorekisteriin ilmoittamasta palkkasummasta.

Ehdotus

tavalla, jos siinä ei poiketa työnantajan tulorekisteriin ilmoittamasta palkkasummasta.

Jos työttömyysvakuutusmaksu on jäänyt määräämättä, Työllisyysrahasto määrää puuttuvan työttömyysvakuutusmaksun maksettavaksi. Päätös on tehtävä kolmen vuoden kuluessa vakuutusvuoden päättymistä seuraavan vuoden alusta.

Työllisyysrahasto voi määrätä työttömyysvakuutusmaksun ennen yritystoiminnassa tapahtunutta järjestelyä vallinneen tilanteen mukaan, jos järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää työttömyysvakuutusmaksua koskevia säännöksiä. Yritystoiminnassa järjestelyjä tehneen työnantajan on esitettävä selvitys siitä, että järjestelyyn ei ole ryhdytty siinä tarkoituksessa, että yritys vapautuisi työttömyysvakuutusmaksusta. Pyytäessään selvitystä yrityksessä tapahtuneesta järjestelystä Työllisyysrahaston on ilmoitettava työnantajalle, että selvityksen antamatta jättäminen ei estä maksun määräämistä.

21 a §

Ennakon määrääminen ja muuttaminen

Määrättävän ennakon on vastattava mahdollisimman tarkoin maksuvelvollisen työnantajan ja palkansaajan 18 §:ssä säädettyä maksuvelvollisuuden lopullista määrää. Työllisyysrahastolla on oikeus määrätä työttömyysvakuutusmaksun ennakko työnantajaa kuulematta siten, että ennakko perustuu yleiseen palkkakehitykseen ja:

- 1) työnantajan Työllisyysrahastolle ilmoitamiin tietoihin;
- 2) työnantajan tulorekisteriin ilmoittamiin, määräämistä välittömästi edeltäviin 12 kuukautta koskeviin tulotietoihin;
- 3) työnantajan tulorekisteriin ilmoittamiin, 2 kohdassa säädettyä lyhyemmässä ajassa kertyneisiin tulotietoihin, jos tulotietoja on ehtinyt kertyä vain tältä ajalta; tai
- 4) 21 c §:ssä säädettyyn arvioimalla määrättyyn työttömyysvakuutusmaksuun.

Työllisyysrahasto voi muuttaa määrättyä ennakkoa työnantajan vaatimuksesta. Työn-

(kumotaan)

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

antajan on haettava ennakon alentamista ennen vakuutusvuoden loppua. Ennakkoa ei kuitenkaan voi hakea pienemmäksi kuin mitä tulotietojärjestelmästä annetun lain 6 §:n mukaan on jo siltä vakuutusvuodelta ilmoitettu työttömyysvakuutusmaksujen alaista palkanmaksua. Liikaa maksettu ennakko on viipymättä palautettava.

Työllisyysrahasto poistaa aiheettoman ennakon joko omasta aloitteestaan työnantajaa kuulematta tai työnantajan vaatimuksesta viimeistään ennen lopullisen työttömyysvakuutusmaksun määräämistä.

Ennakosta annetaan päätös, josta käy ilmi perittävä ennakko ja sen määräytymisperusteet. Ennakkoa koskevasta päätöksestä ei saa valittaa. Siltä osin kuin työnantajan vaatimusta ennakon muuttamisesta tai poistamisesta ei ole hyväksytty, työnantajalle annetaan hallintolaissa (434/2003) edellytetyllä tavalla perusteltu valituskelpoinen päätös.

21 b §

Työttömyysvakuutusmaksun määrääminen

Työllisyysrahasto määrää työttömyysvakuutusmaksun kalenterivuosittain vakuutusvuotta seuraavan kesäkuun loppuun mennessä. Työnantajan toiminnan lakatessa Työllisyysrahasto voi määrätä työttömyysvakuutusmaksun kesken vakuutusvuoden. Työttömyysvakuutusmaksu määrätään niiden tietojen perusteella, jotka on ilmoitettu tulorekisteriin. Jos vakuutusvuodelta määrättävä työttömyysvakuutusmaksu on suurempi kuin peritty ennakko, Työllisyysrahasto perii työnantajalta työttömyysvakuutusmaksun ja perityn ennakon välisen erotuksen. Jos työttömyysvakuutusmaksu on pienempi kuin peritty ennakko, Työllisyysrahasto maksaa työnantajalle työttömyysvakuutusmaksun ja perityn ennakon välisen erotuksen.

(kumotaan)

Työllisyysrahasto antaa työttömyysvakuutusmaksusta valituskelpoisen päätöksen, josta käy ilmi vakuutusvuoden palkkasumma ja sen perusteella määräytyvä työttömyysvakuutusmaksu, vakuutuskaudelta maksettu ennakko sekä 1 momentissa tarkoitettu työnantajalle

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

määrätty tasausmaksu tai työnantajalle maksettava ennakonpalautus. Päätöstä ei tarvitse perustella hallintolaissa säädetyllä tavalla, jos siinä ei poiketa työnantajan tulotietojärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettuun tulorekisteriin ilmoittamista tulotiedoista muodostetusta palkkasummasta.

Jos työttömyysvakuutusmaksu on jäänyt määräämättä, Työllisyysrahasto määrää puuttuvan työttömyysvakuutusmaksun maksettavaksi. Päätös on tehtävä kolmen vuoden kuluessa vakuutusvuoden päättymistä seuraavan vuoden alusta.

Työllisyysrahasto voi määrätä työttömyysvakuutusmaksun ennen yritystoiminnassa tapahtunutta järjestelyä vallinneen tilanteen mukaan, jos järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää työttömyysvakuutusmaksua koskevia säännöksiä. Yritystoiminnassa järjestelyjä tehneen työnantajan on esitettävä selvitys siitä, että järjestelyyn ei ole ryhdytty siinä tarkoituksessa, että yritys vapautuisi työttömyysvakuutusmaksusta. Pyytäessään selvitystä yrityksessä tapahtuneesta järjestelystä Työllisyysrahaston on ilmoitettava työnantajalle, että selvityksen antamatta jättäminen ei estä maksun määräämistä.

21 c §

Työttömyysvakuutusmaksun määrääminen arvioimalla

Työllisyysrahasto voi määrätä 18 §:n mukaisen työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun arvioimalla sen estämättä, mitä 21 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 21 a ja 21 b §:ssä säädetään, jos työnantaja ei ole ilmoittanut tulotietojärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettuja tulotietoja tulorekisteriin tai jos työnantajan tulorekisteriin ilmoittamat tulotiedot ovat liian pieniä käytettäessä perusteena Työllisyysrahaston 22 tai 22 a §:n perusteella saamia ja Työllisyysrahaston käytössä olevia muita työnantajan palkanmaksua ja muuta toimintaa koskevia tietoja.

Sen estämättä, mitä 21 a §:ssä säädetään, Työllisyysrahasto voi omasta aloitteestaan

21 c §

Työttömyysvakuutusmaksun määrääminen arvioimalla

Työllisyysrahasto voi määrätä 18 §:n mukaisen työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun arvioimalla sen estämättä, mitä 21 §:n 1 momentissa säädetään, jos työnantaja ei ole ilmoittanut tulotietojärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettuja tulotietoja tulorekisteriin tai jos työnantajan tulorekisteriin ilmoittamat tulotiedot ovat liian pieniä käytettäessä perusteena Työllisyysrahaston 22 tai 22 a §:n perusteella saamia ja Työllisyysrahaston käytössä olevia muita työnantajan palkanmaksua ja muuta toimintaa koskevia tietoja.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

muuttaa määrättyä ennakkoa ja määrätä uuden ennakon arvioimalla, jos työnantaja on ilmoittanut ennakkopalkkasumman liian pieneksi ilmeisenä tarkoituksenaan kiertää työttömyysvakuutusmaksua koskevia säännöksiä työttömyysvakuutusmaksujen välttämiseksi.

21 d §

Maksujen eräntyminen

Edellä 21 §:n 1 momentissa ja 21 c §:ssä tarkoitettujen maksujen eräntymisestä ja 21 §:n 2 momentissa tarkoitettujen maksujen eräpäivistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

21 e §

Työttömyysvakuutusmaksun ja ennakonpalautuksen korko

Työllisyysrahasto perii 21 b §:ssä tarkoitettua työttömyysvakuutusmaksusta ja 21 c §:ssä tarkoitettua arviomaksusta korkoa ja maksaa 21 b §:ssä tarkoitettulle ennakonpalautukselle korkoa. Koron suuruus on korkolain (633/1982) 12 §:ssä tarkoitettu kutakin kalenterivuotta edeltävän puolivuotiskauden viitekorko vähennettynä kahdella prosenttiyksiköllä, kuitenkin vähintään 0,5 prosenttia. Siltä osin kuin työttömyysvakuutusmaksu tai arviomaksu ylittää 1 000 euroa, maksun korko on kuitenkin viitekorko lisättynä kahdella prosenttiyksiköllä.

Korko lasketaan vakuutusvuotta seuraavan vuoden tammikuun 1 päivästä tasausmaksun eräpäivään tai ennakonpalautuksen palautuskuukautta edeltävän kuukauden loppuun.

Korkoa ei peritä maksamattoman ennakon johdosta perittävästä viivästyskorosta.

Jos työnantajalta on peritty työttömyysvakuutusmaksua liian vähän ja virheellinen perintä johtuu Työllisyysrahaston kirjoitusvirheestä, laskuvirheestä tai muusta niihin verrattavasta erehdyksestä tai jos työttömyysvakuutusmaksun koron määrääminen on muutoin kohtuutonta, Työllisyysrahasto voi jättää työttömyysvakuutusmaksun koron määräämättä.

21 d §

Maksujen eräntyminen

Työttömyysvakuutusmaksun eräpäivä on 21 päivän kuluttua maksun lähettämisestä.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 g §

21 g §

Työttömyysvakuutusmaksujen perintään liittyvä tarkastusoikeus

Työttömyysvakuutusmaksujen perintään liittyvä tarkastusoikeus

Työllisyysrahastolla on oikeus tarkastaa työnantajan asiakirjoista 21 b §:n 4 momentin, 22 §:n 1 momentin 3 kohdan, 24 §:n 4 momentin ja 24 c §:n mukaisen tietojenantovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen oikeellisuus.

Työllisyysrahastolla on oikeus tarkastaa työnantajan asiakirjoista 21 §:n 5 momentin, 22 §:n 1 momentin 3 kohdan, 24 §:n 4 momentin ja 24 c §:n mukaisen tietojenantovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen oikeellisuus.

21 j §

21 j §

Maksujen ulosottokelpoisuus

Maksujen ulosottokelpoisuus

Tässä laissa säädetty työttömyysvakuutusmaksu, 21 e §:n mukainen korko ja 21 i §:n mukainen viivästyskorko ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Tässä laissa säädetty työttömyysvakuutusmaksu ja 21 i §:n mukainen viivästyskorko ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

21 k §

Koron laskeminen työttömyysvakuutusmaksun määrän muuttuessa

(kumotaan)

Jos tasausmaksun tai arviomaksun määrä nousee, muutoksen johdosta perittävälle maksumulle lasketaan 21 e §:n 1 momentissa tarkoitettu korko vakuutusvuotta seuraavan tammikuun 1 päivästä muutoksesta johtuvalle maksumulle määrättävään eräpäivään.

Työttömyysvakuutusmaksun muutoksen johdosta palautettavalle ennakonpalautukselle lasketaan 21 e §:n 1 momentissa tarkoitettu korko vakuutusvuotta seuraavan tammikuun 1 päivästä ennakonpalautuksen palautuskuukautta edeltävän kuukauden loppuun.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

26 §

26 §

Maksujen vanhentuminen

Maksujen vanhentuminen

Työnantajan ja palkansaajan oikeus saada takaisin aiheettomasti suoritettu työttömyysvakuutusmaksu *tai sen ennakko* vanhentuu viiden vuoden kuluttua työttömyysvakuutusmaksun maksupäivästä tai työntekijän työttömyysvakuutusmaksun pidätyspäivästä, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 ja 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

Työnantajan ja palkansaajan oikeus saada takaisin aiheettomasti suoritettu työttömyysvakuutusmaksu vanhentuu viiden vuoden kuluttua työttömyysvakuutusmaksun maksupäivästä tai työntekijän työttömyysvakuutusmaksun pidätyspäivästä, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. *Vanhentumisen katkaisemisesta säädetään* velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 ja 11 §:ssä. Vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki**koulutuksen korvaamisesta annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan koulutuksen korvaamisesta annetun lain (1140/2013) 8 §:n 2 momentti ja 9 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1073/2018, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

8 §

8 §

*Menettely haettaessa koulutuskorvausta
 Työllisyysrahastolta*

*Menettely haettaessa koulutuskorvausta
 Työllisyysrahastolta*

—————
 Työllisyysrahasto antaa päätöksen koulutuskorvauksen määrästä. Koulutuskorvaus maksetaan työnantajalle tai hyvitetään rahoituslain 21 §:n 1 momentin tai 21 b §:n mukaan määrättävästä työttömyysvakuutusmaksusta.

—————
 Työllisyysrahasto antaa päätöksen koulutuskorvauksen määrästä. Koulutuskorvaus maksetaan työnantajalle tai hyvitetään rahoituslain 21 §:n mukaan määrättävästä työttömyysvakuutusmaksusta.

9 §

9 §

*Rahoituslain soveltaminen**Rahoituslain soveltaminen*

Työllisyysrahaston maksamaa koulutuskorvausta koskevaan asiaan sovelletaan, mitä rahoituslain 21 b, 22, 22 a, 22 c—22 g, 23, 24, 24 a—24 g, 24 i, 26 d ja 26 e §:ssä säädetään työttömyysvakuutusmaksusta.

Työllisyysrahaston maksamaa koulutuskorvausta koskevaan asiaan sovelletaan, mitä rahoituslain 21, 21 d, 21 f, 21 i, 21 j, 22, 22 a, 22 c—22 g, 24 f, 24 g, 24 i, 26 d ja 26 e §:ssä säädetään työttömyysvakuutusmaksusta.

—————
*Tämä laki tulee voimaan päivänä
 kuuta 20 .*